

СТАНОВИЩЕ

от доц. Теодора Михайлова Давидова, дн

на дисертация

за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

Област на висшето образование: 1. Педагогика

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по физическо възпитание

Научна специалност: Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)

Факултет: Учителски

Катедра: „Теория на физическото възпитание”

Тема на дисертацията: Взаимна детерминираност на психическото и физическото развитие на ученици

Дисертант: Велимира Гаврилова Стайкова - Протогерова

Научен ръководител: доц. Боянка Пенева, доктор

Данни за дисертанта

Велимира Стайкова – Протогерова придобива бакалавърската си степен през 2002 г. в НСА „Васил Левски”, специалност „Физическо възпитание”, а през 2003 г. и магистърска със специалност „Спорт – Спортна психология” в същото учебно заведение. Владее английски език на много добро ниво и притежава компетенции свързани с дейности в маркетинга и рекламата.

Данни за докторантура

През 2005 г В. Стайкова е зачислена за докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Педагогика, психология и социология”, НСА „Васил Левски”. С ректорска заповед от 06.06.2014 г. е докторант в задочна форма на обучени в катедра „Теория на физическото възпитание” на същото учебно заведение. Отчислена е с право на защита на 16.02.2016 г. На

разширено заседание на първичното научно звено, проведено на 17.03.2016 г. е взето решение за разкриване на процедура за официална защита на дисертационния й труд. От представените документи е видно, че при реализирането на дисертацията са спазени всички законови изисквания и процедури.

Данни за дисертацията и автореферата

В научната литература „психо-физическо” се среща още през 1860 година в разработката на Т. Фехнер – „Елементи на психо-физиката”. Неговата концепция относно смисъла на понятието „психо-физическо” се запазва и до днес в научното му тълкование. Въпреки това проблемът за единството на психическото и физическото в човешката същност продължава да бъде един от най-проучваните и в същото време да крие все още много загадки за съвременната наука. В този смисъл темата на представения дисертационен труд е научно значима и актуална.

Дисертацията е разработена в общ обем от 211 страници, като от тях 159 са основен текст, а останалите 52 страници са предназначени за приложения. Структурирана е в увод и обичайните четири глави. Дисертационния труд е онагледен с 27 фигури и 19 таблици (без таблиците, поместени в приложенията), които са коректно номерирани и правилно именувани. Библиографията включва 101 източника – 61 са на кирилица, 33 - на латиница и 7 интернатадреса. Дисертацията е оформена според изискванията и е написана на висок научен стил, езиково грамотно, а докторантката борави свободно със специфичната научна терминология.

В първа глава авторката обстойно разглежда особеностите в психо-физическото развитие на индивида в съвременните условия на живот и проблемите свързани с психическото и физическото му здраве. Разкрива закономерностите в развитието на подрастващите в училищна възраст и изтъква ролята на двигателната активност в този процес в условията на училищното физическо възпитание и спортната дейност. В края на първа

глава, на базата на теоретичните основи на взаимната детерминираност на физическата и психична дейност, която се явява и фундамент на настоящото научно изследване, е формулирана научната хипотеза. Тя е кратка, но пределно ясна и точна.

Във втора глава е определена целта на изследването и произтичащите от нея шест основни задачи, които напълно регламентират хода на изследователската дейност. Уточнен е предметът и обектът на изследването, като тук е мястото да бъде посочен и контингентът от изследване лица. Представена е комплексната изследователска методика, като използваните методи и тестове са правилно подбрани и обхващат напълно всички теоретико-практически страни на научното изследване.

Дейността по осъществяване на научното изследване е преминала в три основни етапа – подготвителен, на провеждане и на обобщение.

В трета глава с обем от 70 страници са представени резултатите от анкетните проучвания, от вариационния и сравнителен анализ на изследваните физически и психически показатели, характеризиращи качества и състояния на учениците от трите възрастови групи. Чрез корелационния анализ в най-голяма степен се разкрива същността, замисъла на настоящото научно изследване. Установяват се интересни зависимости между двигателната активност и психически качества и състояния на изследваните лица от трите възрастови групи, разделени и по пол. Използваните статистически методи са приложени коректно, а направените анализи са подробни и задълбочени. При написването на тази глава, отчитам като добър подход в края на всеки вид анализ да се правят кратки обобщения, като се акцентира върху най-важния резултат или констатация.

В следствие от направените проучвания по литературни данни и на базата на статистическия анализ на изследваните психически и физически показатели, докторантката извежда 5 основни извода и 5 препоръки, които

могат да бъдат приложени в практиката. Тяхната същност отразява успешното решаване на задачите и постигане целта на изследването, като доказват и истинността на формулираната научна хипотеза.

Представеният автореферат достоверно отразява същността на написаното от авторката в дисертационния труд и съдържа всички негови основни елементи.

Научни приноси

Направен е задълбочен анализ на психическото състояние и физическата дееспособност на ученици от начален, прогимназиален и гимназиален етап на обучение и за двата пола.

- Проучени са основните фактори, влияещи върху тяхното здраве и правилното им психо-физическо развитие.
- Направени са констатации относно физическото развитие и дееспособност на учениците от трите възрастови групи, актуални за съвременето ни.
- Изследвани са емоционалността и някои психични състояния на учениците от трите възрастови групи.

Установени са редица закономерности между двигателната активност на изследваните ученици и психическите им състояния. Отчетени са взаимовръзки между психически и физически качества, характерни за определена възраст и пол.

Чрез корелационния анализ е доказано, че с нарастването на възрастта нараства и детерминацията между изследваните психически и физически показатели.

Вследствие на формулираните изводи и констатации са направени конкретни препоръки към практиката, предимно касаещи учебния процес по физическо възпитание и спорт.

Научната разработка е добра основа за осъществяването на по-мощно изследване по проблемите на взаимовръзката между психическото и физическото в развитието и дейността на индивида.

Публикации по темата

Докторантката е представила 3 публикации, от които една е в съавторство с научния ръководител. Тяхното съдържание е свързано с темата на дисертацията.

Заклучение

Дисертационният труд на тема: „Взаимна детерминираност на психическото и физическото развитие на ученици” съдържа оригинални научни приноси, като резултат от изследванията на докторантката и напълно отговаря на изискванията за подобен вид разработки, което ми дава основание за положителна оценка. Предлагам на уважаемото жури да бъде присъдена на неговата авторка Велимира Гаврилова Стайкова - Протогерова образователната и научна степен „доктор”.

06.05.2016 г.

Изготвил становището:

(доц. Т. Давидова, дн)

